

การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์
The Application of the Aparihaniyadhamma for Management
Administrative Organization in Pratadbu Sub-District, Prasat District,
Surin Province

เขมานันท์ ขบวนฉลาด
Khemanun Khabuanchalad

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
Buriram Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
E-mail: ¹Kemanun2564@gmail.com

Received November 25, 2021; Revised December 10, 2021; Accepted December 25, 2021

บทคัดย่อ

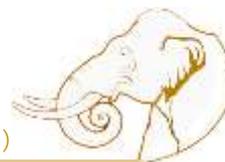
วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และเป็นการศึกษาวิจัยภาคสนามนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า

สภาพทั่วไป พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุมียุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2561–2565) ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 6 ด้านมีด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นต้น บริหารงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดิน และนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหาร

อปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมของผู้ปกครองหรือของผู้บริหารอันเป็นที่ตั้งแห่งความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีความเสื่อม มี 7 ประการได้แก่ (1)หมั่นประชุมกันเป็นประจำ (2)พร้อมเพรียงกันประชุม (3) ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ (4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ (5) ไม่ลุแก่อำนาจ (6) ให้ความเคารพนับถือบูชาและบำรุงรักษาพุทธสถาน (7) การจัดการอารักขา บำรุง คุ้มครอง โดยธรรมแก่พระสงฆ์

องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุมีการนำหลักอปริหานิยธรรมทั้ง 7 ประการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร เพราะอปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมทำให้เกิดความเจริญไม่มีความเสื่อมทั้งส่วนตนและส่วนรวม เน้นให้คนในองค์กรมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความสามัคคีและความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การประยุกต์; อปริหานิยธรรม; การบริหารจัดการว องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The this thesis is the qualitative research and fielded research, and the research result was presented by descriptive analysis.

The research result found that;

The general conditions of the administration of Pratadbu Sub-district Administrative Organization, Prasat District, Surin Province, have a strategy of the local government organization under the Strategic Development Plan (2018-2022), implementing the strategic plan of the local administrative organizations in all 6 areas, including infrastructure development, etc. Administration according to the principles of government administration and apply the Buddhist doctrines for administration.

Aparahaniyadhamma means the virtue of ruler or administrator which are unilateral establishment of prosperity. There are seven decadence, which are (1) Regularly meeting (2) Unite meeting (3) Compliance with regulations (4) Respect for senior person (5) Do not abuse (6) Respect for worship and maintenance of Buddhist holy place (7) Arrangements for maintenance, protection for monks.

PratadbuSub-district Administrative Organization has applied the seven Aparihaniyadhamma in the administration of the organization. Because Aparihaniyadhamma causes prosperity without deterioration, both for oneself and for the public, emphasize that everyone is responsible to the public, creating unity and mutual respect, teach to know the principles of effective teamwork in order to strengthen communities, can be applied to society for solving of conflict and create the sustainable peaceful happy in Thai society.

Keywords: Application; Aparihaniyadhamma; Management; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การกระจายอำนาจการบริหารการปกครองสู่ประชาชนท้องถิ่น เป็นกระบวนการในที่รัฐบาลดำเนินการให้อำนาจประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อผลประโยชน์สูงสุดต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นตน ดำเนินการอย่างชัดเจนมีพื้นที่รับผิดชอบ มีกลุ่มคน คณะบุคคล ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่นให้ทำหน้าที่บริหาร เพื่อดำเนินการสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง การบริหารเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ที่เก่าแก่มีประวัติศาสตร์ของมนุษย์มาอย่างยาวนาน มีการบริหารลักษณะค่อนข้างเป็นศิลปะมากกว่า หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเรื่องของฝีมือและพรสวรรค์ของผู้บริหาร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม 12 มาตรา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540) โดย

ปรากฏอยู่ใน 2 หมวด คือ หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐใน ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารแผ่นดิน (มาตรา 30) และส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม (มาตรา 00) และหมวดที่ 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 201-290 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเรื่องการปกครองท้องถิ่นโดยเฉพาะ รวม 10 มาตรา ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลพวงจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นหลักประกันรับรองความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปกครองตนเองและนำไปสู่กระบวนการกระจายอำนาจอย่างเป็นทางการในฐานะอาทิ การตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542) การแต่งตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2543 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 1 เป็นต้น องค์การต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคราชการ การบริหารงานมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทรัพยากรพื้นฐานในการบริหารงานมีองค์ประกอบหลัก 4 อย่าง ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ บุคลากรถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหาร และถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์อย่างมหาศาลในกระบวนการผลิตตัวป้อนทั้ง 4 อย่างนั้น ปัจจัยทุกตัวต้องมีบุคลากร เป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่นเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ อปภานियธรรม เป็นหลักธรรมสำหรับใช้ในการปกครอง เพื่อป้องกันมิให้การบริหารหมู่คณะเสื่อมถอยแต่กลับเสริมให้เจริญ สามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมู่ชนและผู้บริหารบ้านเมือง ยึดเป็นหลักในการปกครอง โดยปฏิบัติตามหลักการร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง อปภานियธรรม 7 ประการ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4) เคารพผู้อาวุโส 5) คุ่มครองสตรี 6) เคารพปุษนียสถานและปุษนียวัตถุ 7) จัดให้ความอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย ดังนั้นคุณธรรมแต่ละข้อเป็นเหตุให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมคุณภาพในการบริหารปกครอง และทำให้เกิดความสุขความเจริญในหลายๆ ด้าน (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2554)

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจะต้องสนองต่อระบบทุนนิยมที่เน้นการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการ การบริหารจัดการสมัยใหม่ยังขาดอะไรบ้างที่เป็นนามธรรมที่เกี่ยวกับมนุษย์ที่จะต้องอยู่ร่วมกัน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงและมีผลกระทบต่อสังคมและองค์กร (ทองดี ศรีตระการ, 2559) หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่กล่าวถึงการบริหารจัดการมีอยู่มากมายเป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังทันสมัยอยู่จนถึงปัจจุบันและในอนาคต แต่ในที่นี้จะได้นำเสนอหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาบางประการได้แก่ หลักอปภานियธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในพระไตรปิฎก อันเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเชิงพุทธศาสตร์ เพื่อประกอบการพิจารณาในการบริหารจัดการที่เหมาะสม (เนตรชนก วิภาตะศิลปิน, 2559)

องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุตตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านสระกอร์ ตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์ มีหมู่บ้านในเขตปกครองจำนวน 9 หมู่บ้าน ประชากรจำนวน 4,100 คน จำนวนครัวเรือน 1,296 ครัวเรือน สภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ มีดังนี้ 1) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ 2) ปัญหาด้านสังคม 3)ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ปัญหาด้านแหล่งน้ำ 5) ปัญหาด้านสาธารณสุข 6)

ปัญหาทางการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 7) ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 8) ปัญหาการเมือง การบริหาร ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดจากองค์ประกอบหลายประการผสมผสานกัน ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครองท้องถิ่น หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป เพื่อให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล และมีประสิทธิภาพ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ตามอำนาจหน้าที่ สนองต่อความต้องการเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2561 องค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือชี้แจงข้อราชการที่เกี่ยวข้องและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน จำนวน 4 ครั้งต่อปี (องค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ, 2560) ซึ่งไม่สอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรและไม่สามารถแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ของประชาชนได้มากเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์” เพื่อเป็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์” นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Interview Research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สรรวจรวบรวมข้อมูล

1.1 การดำเนินการออกแบบการวิจัย ประกอบด้วย

- (1) การศึกษาทบทวนเอกสาร
 - ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรมและหลักการบริหารจัดการองค์กร โดยศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์และแหล่งข้อมูลสำคัญ ดังนี้
 - 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. 2539
 - 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ และเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องงานวิจัย
 - (2) ยกร่างกรอบแนวคิดของกระบวนการวิจัย
 - (3) สัมภาษณ์ประเด็นที่สำคัญ
 - (4) วิเคราะห์สรุปข้อมูล

1.2 วิธีการวิจัย

(1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจัดหมวดหมู่เพื่อศึกษาให้เห็นขั้นตอนการจัดกระบวนการของ “การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิยธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์”

(2) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในประเด็นที่สำคัญเพื่อศึกษาความเห็นในระดับลึกของแต่ละบุคคล

1.3 คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

โดยคัดเลือกเป็นพระภิกษุกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา และพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ และประชาชน ตำบลประทัญ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 25 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง ได้กำหนดหัวข้อไว้กว้าง ๆ เป็นการล่วงหน้าตามประเด็นการวิจัย เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

2) เครื่องมือบันทึกเสียง เพื่อใช้ในการเก็บเสียงสนทนา เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้งานวิจัยมีเนื้อหาสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการวิจัย ดังนี้

(1) สัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย ได้จำนวน 25 รูป/คน และกำหนดเกณฑ์คัดเลือก

1.1 เป็นพระภิกษุ ที่มีความรู้และประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปเป็นบุคคลสามารถสรุปองค์ความรู้ในด้านศาสนาและความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต

1.2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้าง และประชาชน เป็นบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ จิตอาสา มีความเสียสละและมีประสบการณ์ ความรู้ด้านการทำงาน ความเป็นอยู่และการดูแลทุกข์สุขประชาชน

(2) การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

2.1 ดำเนินการโดยนำกระบวนการจากกรอบความคิดมาวิเคราะห์เพื่อทำแผนการวิจัย

2.2 ดำเนินการวิจัย และตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง

2.3 สนทนากลุ่มและสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะลึกตามกรอบที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการศึกษาและตรวจสอบความถูกต้อง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกแยกประเด็นข้อมูลตามความเหมาะสมแล้วพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล แล้วรวบรวมข้อมูลแบบสังเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงาน

โดยผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง แล้วให้ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อตรวจก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เนื้อหาภาษาโครงสร้างก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย แล้วเขียนรายงานเชิงพรรณนาและจัดทำรูปเล่มแล้วนำเสนอรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และการเก็บข้อมูล จากการสัมภาษณ์เจาะลึก จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปงานวิจัยแบบพรรณนา โดยมีผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2542 มีพื้นที่ 42 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ถนน รพช. (เร่งรัดพัฒนาชนบท) มียุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2561-2565) เป็นการกำหนดว่าในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุจะเป็นไปในทิศทางใด และเป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางการพัฒนา ของแผนพัฒนาตำบลสี่ปี (พ.ศ. 2561-2565) ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด วิสัยทัศน์คือ “เกษตรอินทรีย์นำร่อง ท้องถิ่นน่าอยู่ รอบรู้ก้าวหน้า ประชาเป็นสุข” ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและพัฒนาคน ยุทธศาสตร์ ด้านส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ด้าน ส่งเสริมสุขภาพและการสาธารณสุขมูลฐาน ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารและการบริการ ใช้กลยุทธ์/พันธกิจ หลายอย่างเช่น ส่งเสริมการเกษตรปลอดสารพิษให้ได้มาตรฐาน โดยแนวทางเกษตรอินทรีย์ พัฒนาสังคมและชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามัคคี กลมเกลียวเป็นสิ่งที่ดีที่น่าอยู่ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนากองทั่วยุทธศาสตร์ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์โค – กระบือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และส่งเสริม สนับสนุน การผลิตและแปรรูปทรัพยากรท้องถิ่นและการแปรรูปหม่อนไหม โดยตั้งเป้าประสงค์ในด้านต่างๆ เช่นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา และระบบสาธารณสุขมูลฐาน เน้นการพัฒนาเส้นทางคมนาคม การไฟฟ้า ประปา ให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายด้านการ สาธารณูปโภคและขนส่ง เป็นต้น

จากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัด สุรินทร์ ได้ดำเนินการตามหลักการบริหารราชการแผ่นดิน และนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการบริหารหน่วยงาน โดยน้อมนำเอาหลักการบริหารนิยธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากในการบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ แล้วข้างหน้า

2. ผลการศึกษาศึกษาหลักการบริหารนิยธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท

จากการศึกษาพบว่า อภิธานนิยธรรม หมายถึง ธรรมของผู้ปกครองหรือของผู้บริหาร อันเป็นที่ตั้งแห่งความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีความเสื่อม อันประกอบด้วยธรรม 7 ประการ ได้แก่ (1) หมั่นประชุมกันเป็น

ประจำ การหมั่นประชุมกันบ่อยๆ ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี ทำให้ บุคลากรได้พบปะปรึกษาหารือกัน ได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ สร้างความ สัมครสมานสามัคคีในองค์กร และทำให้องค์กรเกิดความเจริญก้าวหน้า (2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกัน ปฏิบัติกิจ ของหมู่คณะ มีความรับผิดชอบร่วมกันดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียง และเมื่อถึงตอนทำงานก็ต้องทำงานของส่วนรวมให้ดี (3) ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องถือระเบียบข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติอย่างเสมอภาคกัน และ เป็นเหตุส่งเสริมให้การปกครองการบริหาร เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ อนึ่งในข้อนี้มีบางท่านเสนอว่า การไม่ล้มล้างสิ่งที่ได้ตกลงกันไว้แล้วนั้นเป็นการดี เพราะสิ่งที่ได้ตกลง กันไว้เป็นเรื่องที่เห็นว่าได้แล้ว หากล้มล้างสิ่งที่ตั้งนั้นไปจะทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์กรขึ้นได้ และ แสดงให้เห็นถึงความไม่ใส่ใจกับสิ่งที่ตกลงกันเอาไว้ (4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสอนของท่าน ความเป็นผู้ใหญ่กับความเป็นผู้น้อยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกเพราะการปกครองการบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม หน้าที่ปกครอง หน้าที่สั่งการ เป็นต้น เป็นเรื่องที่ยุใหญ่หรือ ผู้นำจะต้องปฏิบัติ (5) บรรดาคุณสตรีกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมีลูกข่มเหง หรืออุตุคร่าชื่นใจ ได้แก่ การไม่ข่มขืนบังคับปกครองหญิงในสกุลนั้น หมายถึง การให้เกียรติและคุ้มครองสตรีและกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดี มิให้ถูกล่วงเกินข่มเหงรังแกหรือถูกอุตุคร่าชื่นใจ (6) การให้ความเรานับถือบูชาและบำรุงรักษาพุทธสถาน ศาสนสถานในองค์กรจัดว่าเป็นเรื่องดีงาม เพราะการให้ความเคารพนับถือบูชา และบำรุงรักษาปูชนียสถาน พุทธสถานที่สำคัญในพระพุทธศาสนา จักเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจเราให้เราทำความดี และการอยู่ร่วมกัน ระลึกถึงกัน เช่น การเคารพพระปฐมเจดีย์ เป็นต้น (7) การจัดการอารักขา บำรุง คุ้มครอง โดยธรรมแก่พระสงฆ์ ด้วยความตั้งความปรารถนาว่าพระสงฆ์เหล่านี้ที่ยังไม่มาสู่บ้านนี้เมืองนี้ขอให้มา ส่วนที่มาแล้วขอให้ท่านอยู่ ผาสุก คือการคุ้มครอง บรรพชิต ซึ่งเป็นผู้ที่สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป เช่นการทำนุบำรุง โดยการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ฟังธรรมตามกาลเวลา ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวนี้จัดว่าเป็นความตั้งใจ สนับสนุนคน ดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี เลือกคนดี มีความสามารถเข้ามา เป็นกำลังพัฒนาหมู่คณะ

3. ผลการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์

ผลจากการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การประยุกต์ใช้การบริหารนิยธรรมในการบริหารองค์กร เพื่อให้เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการ บริหารงานองค์กร จึงได้นำหลักของอปริหานิยธรรม 7 ประการ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน องค์กร เพื่อให้เป็นอีกแนวทางเลือกหนึ่ง สำหรับให้ ผู้บริหารองค์กรนำไปปรับใช้ในองค์กรของตน เพื่อหวังว่า จะทำให้เกิดประโยชน์ได้และลดทอน ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลประทัดบุ อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์ ได้นำมาประยุกต์ใช้กับหลักการบริหารองค์กรของตนได้ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ สำหรับ

องค์กรบริหารส่วนตำบลประทัดบุได้นำหลักอปริหานิยธรรมข้อนี้มาใช้โดยจัดให้มีการจัดประชุมผู้นำชุมชน อาทิเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ตัวแทนส่วนราชการต่างๆ ในเขตพื้นที่ตำบลที่ได้รับผิดชอบ เป็นประจำทุกเดือน การดำเนินการให้หน่วยงานมีสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานระหว่างกันเป็นไปอย่าง สอดคล้อง เชื่อมโยงระหว่างกันและกัน โดยมีการปฏิบัติงานกันอย่างสมานฉันท์เป็นกลุ่มก้อนทั้งนี้ เพื่อให้ งานบรรลุถึงวัตถุประสงค์เดียวกัน อีกทั้งเป็นการสร้างมนุษย์ สัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา โดยอาศัยหลักการ

ประชุมกันเนื่องนิത്യหรือประชุมกันบ่อยๆเพื่อติดต่อสื่อสาร และประสานงานในด้านต่างๆ กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.2 การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในด้านพร้อมเพรียงกันประชุม ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ ก่อนการนำหลักการบริหารนิยธรรมมาประยุกต์ใช้ การเข้าร่วมประชุมของบุคลากรมีความพร้อมเพรียงในระดับปานกลาง คือมีมากกว่าครึ่งหนึ่ง แต่การเข้าร่วมประชุมมาไม่ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่หลังจากมีการนำหลักธรรมนี้มาประยุกต์ใช้ในองค์กรทำให้มีการประชุมที่บ่อยขึ้น และมีความพร้อมเพรียงกันมากขึ้น เพราะเล็งเห็นว่า อภิธานนิยธรรมข้อนี้ ชี้และส่งเสริมให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานร่วมกัน รู้จักเวลาและตรงต่อเวลา สมาชิกทุกคน ต้องรู้จักเวลาในการปฏิบัติงาน รู้จักรักษาระเบียบวินัยในองค์กร รู้จักรักษา มารยาท เพราะเมื่อมีกิจการสิ่งใดที่จะต้องทำร่วมกัน ย่อมต้องมีการประชุมพบปะปรึกษาหารือกัน เมื่อสมาชิกรู้จักเวลาเข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน จะทำให้การงานนั้น ๆ ดำเนินได้รวดเร็ว สำเร็จ ลุล่วงได้ง่าย

3.3 การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในด้านไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จักไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว ประพฤติมั่นอยู่ในธรรม ของชุมชนครั้งโบราณ หลักการบริหารนิยธรรมข้อนี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุได้นำมาประยุกต์ใช้โดยได้ดำเนินการตามที่กล่าวไว้โดยการไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพราะการที่จะบัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ นั้น ต้องเป็นไปตามมติที่ประชุมเสียงส่วนใหญ่ และยึดหลักความเสมอภาค รับฟังความคิดเห็นส่วนรวม ยึดถือปฏิบัติตาม กติกาที่ตกลงร่วมกัน

3.4 การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในด้านสักการะเคารพนับถือบูชาท่านผู้ใหญ่อันหลาย มองเห็นความสำคัญแห่งถ้อยคำของท่าน ว่าเป็นสิ่งอันพึงรับฟัง หลักการบริหารนิยธรรมข้อนี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุได้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโดยการปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเป็นคำสั่งโดยวาจาหรือคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่ได้วางไว้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ในบางกรณีที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ตกลงกันไม่ได้ก็จักมอบหมายให้ผู้นำได้ตัดสินใจ ซึ่งการแสดงออกแบบนี้เป็นการให้เกียรติผู้ใหญ่จัดเป็นการสักการะอย่างหนึ่ง สมาชิกในองค์กรทุกคนต้องให้ความเคารพนับถือ เชื่อฟังผู้หลักผู้ใหญ่หรือประธานในสภาหรือในที่ประชุม ต้องปฏิบัติตามคำตักเตือนของท่าน ไม่ฝ่าฝืน เป็นการให้ความเคารพเสียงส่วนมาก

3.5 การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในด้านไม่ข่มขืนบังคับปกครองหญิงในสกุล การให้เกียรติและคุ้มครองสตรีและกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดี มีให้ถูกล่วงเกินข่มเหงรังแกหรือถูกฉุดคร่าชื่นใจ สตรีถือว่าเป็นเพศแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอ บุรุษควรให้เกียรติ ให้การยกย่อง ปกป้องไม่ให้ใครละเมิดสิทธิหรือข่มเหงรังแก ถ้าสังคมใดๆ ผู้หญิงถูกฉุดคร่าข่มขืนมากๆ ความเสื่อมย่อมนจะเกิดกับสังคมนั้น การทร้าย การทำผิด ในลูกเมียผู้อื่น การกดขี่ทางเพศ การทำลามกอนาจารย่อมนำมาซึ่ง ความเสื่อมในองค์กร เพราะทำให้เกิดความหวาดระแวง และขาดความปลอดภัยในคู่ครอง และในที่นี้ยังรวมถึง การไม่รับฟัง ความเห็นของเพศหญิงด้วย หลักธรรมข้อนี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุได้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน โดยได้มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ มีความรักใคร่ กลมเกลียวกัน ไม่ข่มเหงกันไม่ว่าจะเป็นบุรุษเพศหรือสตรีเพศก็ตาม มีการยกย่องเมื่อทำดีไม่มีการพุดจาฉวนลาม เพราะสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ ควรให้เกียรติยกย่อง

3.6 การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมในด้านสักการะ เคารพ นบถือ บูชาเจตียสถาน
ของคณในชุมชนโดยการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ให้การสักการะ เคารพ นบถือ บูชาและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญของชุมชนนั้นๆ โดยทั่วถึงทั้งหมด เพื่อให้ เป็นเครื่องเตือนความทรงจำเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นศูนย์รวมใจของหมู่ชน เร้าให้ทำดี ไม่ละเลยพิธีเคารพบูชาอันพึงทำต่ออนุสรณ์สถานเหล่านั้นตามประเพณีที่ต้งาม เป็นการแสดงถึงความเป็นผู้มีนึสยดี รักสันติภาพ ชัดเกลาจิตใจ อยู่เสมอ พร้อมทั้งจะปฏิบัติดีโดยไม่ประมาท หลักอภิธานิธรรมข้อนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุได้นำมาประยุกต์ใช้โดยการจัดกิจกรรม รณรงค์อนุรักษ์ประเพณี และวัฒนธรรมต่างๆ ในช่วงเทศกาล เช่น จัดกิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา กิจกรรมเข้าวัดฟังธรรม กิจกรรมวันออกพรรษา ประเพณีขึ้นเขาสวาย ประเพณีรัมอันเร(รำกระบสาก) เป็นต้น เพื่อเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

3.7 การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมในด้านถวายความอารักขา ความคุ้มครอง
ป้องกันโดยชอบธรรมในพระอรหันต์ทั้งหลายเป็น อย่างดี ด้วยหวังว่า โฉนพระอรหันต์ทั้งหลายที่ ยังไม่มา พิงมาสู่แวงแคว้น และที่มาแล้ว พิงอยู่เป็น สุข จัดการให้ความอารักขา บำรุง คุ้มครอง อันชอบธรรม แก่บรรพชิต ผู้ทรงศีลทรงธรรม บริสุทธี ซึ่งเป็นหลักใจและเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชนเต็มใจต้อนรับและหวังให้ท่านอยู่ โดยผาสูก รวมถึงตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดีส่งเสริมคนดี เลือกคนดีมีความสามารถมีคุณธรรม เข้ามาเป็นกำลังพัฒนาหมู่คณะของตน ไม่มีการขัดแย้งขัดข่า เลือยข่าแก้อี้ เป็นต้น การทะนุบำรุง คุ้มครองบรรพชิต ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไปนั้นสามารถทำได้โดยการทำบุญ ด้วยปัจจัย 4 แต่ท่านเป็นประจำเป็นต้น หลักอภิธานิธรรมข้อนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ ได้นำมาประยุกต์ใช้โดยการทำบุญตักบาตร ข้าวสาร อาหารแห้ง ในช่วงเทศกาลวันสำคัญต่างๆ ทาง ศาสนา เช่น เทศกาลวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันแม่ จัดกิจกรรมวัน เฉลิมพระชนมพรรษารัชกาลที่ 10 และประเพณีขึ้นเขาสวาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรกำหนดเป็นนโยบาย และแผนพัฒนาด้านการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน
2. รัฐบาลควรมีนโยบายให้ผู้นำชุมชน และพระสงฆ์ จัดกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ ตามโอกาสในการรักษาศีล การอบรมจิตภาวนา การอบรมปัญญา และให้หน่วยงานของรัฐมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยยึดหลักการปฏิบัติธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบแนวการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมระหว่องค์กร
2. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

- ทองดี ศรีตระการ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอปริหานิยธรรม. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 1(1), 1-16.
- เนตรชนก วิภาตะศิลปิน. (2559). พุทธปรัชญาการศึกษากับการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 3(3), 157-168.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 34). นนทบุรี: เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2562. แหล่งที่มา : <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A1100/%A1100-20-9999-update.pdf>
- องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ. (2560). *รายงานการประชุมประจำเดือน ครั้งที่ 1/2560*. องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์.
